НАРОДНО СЪБРАНИЕ
Вх.No 52-654-04-47
Дата 15 / 07 2026 г.

ЧРЕЗ
Г-ЖА МИХАЕЛА ДОЦОВА
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ

ДО
Г-Н КОНСТАНТИН ПРОДАНОВ
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
КОМИСИЯТА ПО
БЮДЖЕТ И ФИНАНСИ

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН ПРЕДСЕДАТЕЛ,

На основание чл. 79, ал. 1 от Правилника за организацията и дейността на Народното събрание правим предложения за изменения и допълнения на приетия на първо гласуване Законопроект за бюджета на държавното обществено осигуряване за 2026 г., № 52-602-01-18, внесен от Министерски съвет на 1.07.2026 г., както следва:

I. В чл. 11 се правят следните изменения:

1. В т.1 числото „9,21" се заменя с „15,66";
2. В т.2 числото „54,78" се заменя с „66,56".

II. В § 6 т. 11 да се измени така:

„11. В § 1, ал. 1 от допълнителните разпоредби:

а) в т. 5 думите „предназначени за продажба“ се заличават.

б) в т. 12 след думата след думите „репресирани лица“ се добавя „времето на платените и неплатените отпуски за бременност и раждане но не повече от 2-години“.

Мотиви:

Предлаганите изменения в разпоредбите, уреждащи размера на паричното обезщетение за безработица и признаването на определени осигурителни периоди, са обусловени от настъпилите през последните години съществени промени в социално-икономическата среда, динамиката на пазара на труда и развитието на осигурителната система.

I. Необходимост от увеличаване на минималния и максималния дневен размер на паричното обезщетение за безработица

Размерът на паричното обезщетение за безработица представлява един от основните механизми за реализиране на конституционното право на обществено осигуряване при настъпване на социалния риск „безработица“. Неговото предназначение е временно да компенсира загубата на трудов доход и да осигури минимална финансова стабилност на осигурените лица до възстановяване на трудовата им заетост.

Действащите минимален и максимален дневен размер на паричното обезщетение са определени при икономически условия, които съществено се различават от настоящите. През последните години се наблюдава трайно увеличение на цените на основните потребителски стоки и услуги, на разходите за жилище, енергия, транспорт и здравеопазване, както и значително нарастване на общите разходи за издръжка на домакинствата. Паралелно с това се реализира устойчива тенденция към увеличение на минималната работна заплата, средната работна заплата и осигурителните доходи.

В резултат на тези процеси покупателната способност на действащите размери на паричното обезщетение за безработица е съществено намалена. Това ограничава възможността обезщетението да изпълнява основната си функция – да осигурява адекватна временна доходна защита на осигурените лица при отпадане на трудовите им доходи.

Съществуващият минимален размер на обезщетението не осигурява достатъчна защита на лицата с ниски доходи, сезонна заетост или по-кратък осигурителен стаж, които са сред най-уязвимите групи на пазара на труда. При тях рискът от изпадане в бедност и социално изключване в периода на безработица е значително по-висок, което налага актуализиране на минималния размер на обезщетението с оглед гарантиране на минимално необходимите средства за покриване на основните жизнени потребности.

Едновременно с това действащият максимален размер на обезщетението все по-слабо отразява осигурителния принос на лицата с по-високи осигурителни доходи. Значителното увеличение през последните години на максималния осигурителен доход и на осигурителните вноски, които тези лица заплащат, не намира адекватно отражение в максималния размер на обезщетението. Това води до постепенно отслабване на връзката между размера на осигурителния принос и размера на предоставяната осигурителна защита.

Един от основните принципи на държавното обществено осигуряване е еквивалентността между осигурителния принос и размера на осигурителните плащания. Запазването на прекомерно нисък максимален размер на обезщетението намалява степента на реализиране на този принцип и създава дисбаланс между размера на внесените осигурителни вноски и получаваната при настъпване на осигурения риск доходна защита.

Поради това увеличаването както на минималния, така и на максималния дневен размер на паричното обезщетение за безработица е насочено към възстановяване на адекватността на осигурителната защита и към по-пълно съответствие с развитието на икономическата и осигурителната среда.

II. Обвързаност с изменението на минималния и максималния осигурителен доход

Предлаганото увеличение не представлява самостоятелна и изолирана промяна, а е пряко обвързано с увеличението на минималния и максималния осигурителен доход.

Размерът на осигурителните вноски е функция именно на осигурителния доход. При всяко увеличение на минималния и максималния осигурителен доход нараства финансовото участие на осигурените лица и работодателите във финансирането на фонд „Безработица“. Ето защо е икономически и осигурително оправдано и размерите на предоставяната осигурителна защита да бъдат актуализирани в съответствие със същия процент на увеличение.

Предложеният подход създава предвидимост и последователност в развитието на осигурителната система, като съхранява баланса между приходната и разходната страна на фонд „Безработица“ и гарантира, че увеличението на обезщетенията е съобразено с общото развитие на осигурителната база.

По този начин се избягва както необосновано изоставане на обезщетенията спрямо развитието на осигурителната система, така и непропорционално увеличение, което не би било икономически аргументирано.

III. Социално-икономически ефекти

Предлаганите изменения ще допринесат за:

- повишаване на адекватността на доходната защита при безработица;

- ограничаване на риска от бедност и социално изключване през периода на безработица;
- съхраняване на потреблението на домакинствата и ограничаване на негативните икономически ефекти от временната загуба на доход;
- възстановяване на връзката между осигурителния принос и размера на получаваното обезщетение;
- повишаване на доверието в осигурителната система и насърчаване на участието в осигуряването върху реалните доходи;
- подобряване на ефективността на автоматичните стабилизатори в условия на икономическо забавяне или нарастване на безработицата.

Предложените изменения не променят условията за придобиване на право на парично обезщетение за безработица, неговата продължителност или начина на определяне на индивидуалния размер на обезщетението. Те са насочени единствено към актуализиране на минималния и максималния дневен размер така, че те да съответстват на актуалните икономически реалности и на развитието на осигурителната система.

IV. Необходимост от допълване на § 1, ал. 1, т. 12

Предлага се допълване на § 1, ал. 1, т. 12 чрез изрично включване на времето на ползване на платен и неплатен отпуск за бременност и раждане, но за не повече от две години.

Практиката по прилагането на действащата разпоредба показва необходимост от нормативно прецизиране на обхвата на периодите, които се признават за целите на придобиването на права по общественото осигуряване. Липсата на изрична регламентация поражда предпоставки за различно тълкуване и нееднакво административно прилагане.

Предложението отчита особената социална функция на майчинството като обществено защитима ценност и е съобразено с принципа на закрила на майчинството и семейството. То гарантира, че упражняването на законово признатото право на отпуск за бременност и раждане няма да поставя лицата в по-неблагоприятно положение при възникване на последващи осигурителни права.

Едновременно с това въвеждането на максимален срок от две години създава необходимата правна определеност и предвидимост, като осигурява баланс между

Предлаганите изменения са насочени към повишаване на адекватността, справедливостта и ефективността на общественото осигуряване при риск „безработица“. Те съответстват на принципите на

социалната държава, еквивалентността между осигурителния принос и осигурителните права, финансовата устойчивост на осигурителната система и необходимостта от адаптиране на нормативната уредба към настъпилите социално-икономически промени.

Актуализирането на минималния и максималния размер на паричното обезщетение за безработица, съобразено с увеличението на минималния и максималния осигурителен доход, както и прецизирането на разпоредбите относно признаването на периодите на майчинство, ще допринесат за по-висока степен на социална защита, по-голяма правна сигурност и по-пълно реализиране на основните принципи на държавното обществено осигуряване.

ВНОСИТЕЛИ:

Мирослава Михайлова-Колева

Атидже Алиева-Вели

Бойран Бойранов

Халил Кибритов

Колин Стоянов

Светослав Живков

Неждет Шабан

Антон Б. Собри

Фатима Хюлюс

Шенджан Халит
Надя Петрова
Сейфи Мехмедали
Николай Зюзюлев
Иво Калчев
Дневдет Ахмедов
Димо Яначков
Пенчо Бейтов
Павел Апти